

set let. A to není tak malý požadavek! Psát dějiny v roce 1971, a z hlediska toho roku to bylo velmi obtížné, ne-li nemožné, vypadaly by tak, jak se tehdy uvažovalo a hodnotilo, ale z dnešního hlediska by byly nepoužitelné. Prostě – v tom vidím etiku vědecké práce: napsat dílo tak, abychom se za ně za deset let nemuseli stydět. A pod tímto tlakem se nepíše lehko.

A ještě jedna námitka k požadavkům Vladimíra Přibského: literární dějiny ani slovníky by neměly být muzeum, ale obraz živého organismu. Nemůže se do nich dostat každý, kdo vydal jednu dvě knihy. Autor, který je literárně „mrtvý“, jehož dílo nevychází (v nových vydáních), většinou se dostává do výčtu jmen v závorkách, ale nepodněcuje k novému rozboru. Musíme se smířit s tím, že řada tvůrců splní svou roli ve své době, například v jednom desetiletí – a pak z literárního povědomí mizí. Nechci prorokovat, ale bojím se, že to bude osud většiny příslušníků „neviděné generace“, za něž se Přibský přimlouvá.

(*Kmen* 1, 1988, č. 30, 28. 7., s. 5)

VYMKNUTA Z KLOUBŮ

Karel Sýs

Náhradní tabu

Představuji si reportáž ze závodu, v němž relativně moderní stroje chrlí jednu jedovatou trubičku za druhou, aby je nakonec nacpaly do krabiček potlaštěných ofsetem kvalitnějším než pro Dějiny umění.

Navrhoval jsem kdysi: Prodávějte cigarety na váhu a balené do kuleřu a papír a tisk věnujte prvotinám mladých autorů. Kutnohorská Svátá Barbora se jen usmála, zatímco milióny proudily, milióny, ze kterých se kouří, peníze, které – navzdory přísloví – smrdí dehtem.

„Vstupuji do zakázaného pásma,“ tvrdí Radek John redaktorovi L'Humanité.

Zatím vstupuje jen do dvířek právě odemčených. Ventil se otevírá, pára syčí a oblak kondenzované mlhy zakrývá shnilé interiéry nablýskaných staveb.

Ti, kdo dosud nemají AIDS a kdo ho taky nikdy nedostanou, se utěšují: „Vidíš, vidíš, ještě žes žil mravně!“

Proto můžeme uslyšet v televizním Literárním klubu, že největšími metlami lidstva jsou jaderné zbraně, drogy a AIDS.

Petr Skarlant se už rok moří s libretem na téma Johnova Mementa – vzniká opera Rakovina vůle.

Divadlo J. K. Tyla v Plzni dává premiéru dramatisace románu Memento, zatímco Divadlo Jiřího Wolкера v Praze připravuje premiéru „písničkových textů a autentických výpovědí lidí závislých na droze“, pořadu zpěváka Petra Nováka podle scénáře Radka Johna. Opozдила se jen karlínská opereta.

Lidská bída se materializuje a vydává plody.

Dočkáme se knihy o moru?

Na obzoru se rýsuje román o AIDS. Jaký bude? Představu si můžeme učinit podle milostných scén v Mementu:

„Představa tlustého zpceného těla zmítajícího se na Evině vyhublém je nad mé síly.“ „Spousta dalších těl. Prasata.“

„Hroty ňader, vystouplé kyčle... Vymrštila pánev proti němu, zazmítala se na prostěradle, prudce padla zpátky na postel... A znovu ten útok zašpícatělých kyčlí. Vzepjal se napůl bolestí, napůl rozkoší. Být s ní už navždycky... Najednou měl pocit, jako by neuvěřitelně dlouho a pomalu v křeči padali zpátky na prostěradlo. Zůstat tak už napořád.“

„Objala ho, přitiskla se k němu celým tělem. Žhnoucí kůže na bříše a mezi stehny... Několik nesnesitelných vteřin svírání v žaludku. Až ho konečně teplo jejího břicha a stehen vtáhlo znovu do sebe.“

„Hebká horká kůže pro mé prsty. Rozpálené tělo mezi mými pažemi. Hroty jejích prsou na mém hrudníku. Sevření jejích stehen. Vzepnout se a znovu stisknout to tělo pode mnou. Miluju Tě, Evo! Vzepnout se... A najednou nic. Jen pot všude.“

„A její prsa jsou právě jen ty dva hroty vystrčené proti světu.“

„Síla vztahu. Vztah, který trvá v čase. Až za hrob, Evo. Jsi. Žijíš. Žijeme ve dvou. Možná jsi byla ta pravá. Kdyby sis nezačala s drogami. Být blízko. Blízko...“

Když vypustíme atraktivní drogy, nemusí se červenat ani Červená knihovna. Z lásky se stane žaludeční ujímání, bolestivé vtahování a gymnastické cviky, doprovázené supěním a pocením, křeče, vzpínání a zápas mezi kyčlemi a příslovečnými hroty ňader.

Takže tohle je literatura?

Umění vyplaceně

V již zmíněném Literárním klubu jsme se také dozvěděli, že společenská objednávka se už přežila.

V Rudém právu z 15. 9. 1987 recenzuje Jan Kliment Felliniho knihu Dělat film: „Fellini mnohde přehání, když líčí trochu uličnický, s rozkoší, s níž si neváhá ze čtenáře i vystřelit, jak film vzniká... když dodává – vtípně, ale v legraci – že hlavní inspirací nového filmu mu je záloha od producenta.“

Jaká dojemná shoda.

Michelangelo vytvořil bezmála všecko na zakázku. Papeže dnes (a dobře mu tak) nahradil Litfond. Bez jeho přispění by nejedno dílo vznikalo v daleko horších podmínkách. Komu je to málo, ať hodí po hladových chlebem!

Zapadlí vlastenci

Od roku 1953 se koná v Paříži Mezinárodní skladatelská tribuna UNESCO. Rozhlasové stanice posílají nahrávky soudobé hudby a ty pak získají doporučení k vysílání po celém světě. 80 až 100 skladeb z 35 zemí soutěží. Dokud činil režijní poplatek 50 dolarů, soutěžili jsme i my. Jan Tausinger, Ladislav Kubík, Svatopluk Havelka a mnoho dalších – byli první, třetí, čtvrtí...

Dnes se platí 300 dolarů a my sedíme doma v koutě. Zdalipak, naše hudbo, najdou tě?

V téže době, kdy čeští skladatelé, minulí i potenciální laureáti, strouhají kolečka, kupuje náš tabákový průmysl licenci na cigarety Marlboro.

Vyplatí se to! Hudbou k srdci a kouřením k ischemické chorobě srdeční!

Salto immortale

Co právě frčí?

Ti kritici a spol., co se ještě nedávno (lidská paměť nemá tak krátké nohy jako lež) rozplývali nad Malou zemí (ostatně myslím, že zcela právem, vždyť v naší zeměpisné šířce, jakož i délce, abys hrdinství i jeho obraz opravdu pohledal), unisono pějí nové chorály. Nedej bože, aby jim ještě jednou za jejich života vyměnili noty!

Zaznamenali, že v Moldávii vykáceli vinice? Nebo lépe: pokusili se to vysvětlit?

I Jevgenij Jevtušenko, horlivý vyznavač přestavby, vyčítá v básni Medvídkové koala kdejaký hřích kdejakému hříšníkovvi: „Jsi hnípal vysokého stylu / předzpěvák sboru chrapounů. / Proklímalš výbuch Černobylu, / Nachimov zmizel v moři snů. / ... Když Pasternak na hrachu klečel, / to ze spaní jsi mumlal jen: / »Já jsem to radši vůbec nečet, / ale jsem krajně pobouřen...« / Tys dal nejvyšší ocenění / aby si zůstal u vesla / / povídačce o Malé zemi, / / jež velkou hanbu přinesla. / Teď nerad bys byl v nemilosti, / upíráš pohled do dáli / a abys vývoj honem dostih / říkáš: »Ach, vy jste zaspali!«“

Tání

Možná mu křivdím, možná zejména poslední verše poslal na vlastní adresu. Básník, který rád fotografuje tuleně a za každého režimu nejraději cestuje.

Jeden za osmnáct

Lidé od novin mají otahané rukávy.

Přijde člověk a chytne za rukáv: „Jak můžete tisknout toho vola?“

A druhý den přijde vůl a šeptá: „Proč tisknete tu krávu?“

Pokud se někdo pohorší: slovník jsem zmírnil.

A tito obyvatelé literárních stájí nejen šeptají, oni také píší, ne však veřejně. Místo čelního nárazu volí buzar.

Hle – selhání mravní imunity.

Cyklostylovaná kultura

Přisedám si v autobusu k mlhavě známému muži.

„Jak jste na tom se samizdatem?“

„Jak jsem na tom?“

„No jaký čtete?“

Půjčí mi prý všecko. Zejména „ten poslední“ je výtečný, jsou tam tabu jména a tabu události.

Kmen dosud nečetl, ale slyšel, že tam byl příspěvek Bohumila Hrabala do ankety. Nějaký tabu. Nečetl ho, to ne.

„Kam by člověk přišel, kdyby četl všechno!“

Vzpomínám na jeden „podzemní“ časopis. Vedle úryvku z románu Milany Kundery břízky malíře vyloučeného ze strany.

Ze staronového zákona

„To jsem nečekal,“ reaguje Zbyněk Vybíral na Blahynkovu kritiku své kritiky.

„To jsme nečekali,“ rozléhá se vůkol.

„To jsem od vás nečekal!“ stěžoval si Jahve z nejstarší vrstvy Starého zákona a dštil na Sodomu a Gomoru oheň, síru a tvrdé paprsky gama.

Velký orient malý, ale náš

„I Ladění je redigováno básníky – známými jmény známé generace na postupu. Oni mají tu moc veřejně prezentovat nejtalentovanější z nejmladších českých autorů... Mladá literární generace je pod kontrolou a v rukách generace střední.“ Josef Chuchma, Je naladěno (Mladý svět 10/1988)

„To je hrozné, ať pošlu básně kam pošlu, všude narazím na Velkou Šestku!“

„Nevíš, kdo je velmistr?“

„Ani nechci vědět. Nehádej, mohl by ses probudit a rýmy by ti byly volné. Víš přece, jak dopadnou panny z venkova v Listárně Literárního měsíčníku!“

„A co Ladění?“

„Hlupáčku! Máš jedinou šanci: psát blbě a nedráždit lóži. Víš přece, že všechno obsadili!“

Nevidí břevno v oku svém

Ve chvíli, kdy obíháme stánky PNS a zjišťujeme, kam až náš časopis dorazil či nedorazil, kdy nepořídíš razítko ani za láhev rumu a kdy do ankety chodí přání: Tahejte za nás kaštany z ohně, vstupuje do redakce mladý žurnalista. Vše včetně dveří je mu malé, úzké, přízemní, zbabělé a nečistě...

Dvě hodiny spolu smečujeme.

Přichází znovu za týden. Nevzali to. V tom týdeníku, tak slavném, si stěžovali, že jste je kritizoval a že tedy není proč vás tisknout.

Sypou se další příspěvky do ankety, item z řečeného týdeníku: Buďte kritičtí!

Beru koště a metu před vlastním prahem bláto, které vypadlo z elévových pohorek.

Leč pointa teprve číhá. Jste ochoten mi to potvrdit, táži se čistého živého? Co vás napadá, oni mi nabídli místo!

Nezkazím přece slibnou kariéru přistřiženého bouřliváka.

Nikoho nejmenuji a už jsem jako Maxmilien Robespierre v předvečer 9. thermidoru.

Je to ten, či onen?

Nejlevnější magnetické pole

„Kam jedeš takhle pozdě večer?“

„Do kina.“

„A na co, prosím tě?“

„Nevím. Ale porouchala se mi televize a doma je smutno.“

Smekám před fialkovým zářením. Toť rukavice hozená literatuře, literatuře, jež kdysi zplodila knihy, které byly čteny v svitu loučí a (aspoň v čítankách) svatojánských mušek.

Špatně ses narodila, holka moje zlatá...

„Ty holka moje zlatá! Máš tu nejlepší kundičku na světě. Dyž chceš! Co je to? zeptala se. To nevíš? To seš ty sama tam vevnitř, tam, kde sem

Tání

v tobě nejčko byl, a kdes mě ty v sobě cejtila, halt všecko to vevnitř tam v tobě. Kundička seš ty sama a to je daleko víc, dyť ty seš přece něco docela jinýho než takový zvíře, i dyš taky vobcuješ. To je na tobě to nejhezčí, holka moje zlatá...“ komentuje krásu lady Chatterleyové její milenec alias David Herbert Lawrence, zřejmě britský Chod.

Nám českým Chodům se to moc líbí. Jenom bychom chtěli vysvětlit, ale přímo, nikoli přes Trhanov, proč nesmíme takhle psát a tisknout my, když nám zobák narostl podobně! Cožpak nemají děvčata v Klenčí tamto – však víte co – na svém místě? Pročpak se třeba tentýž úředník, když „lektoruje“ rukopis níže podepsaného Choda, vyděsí z těch „nádherně oblych a tajuplných věcí, jichž dotýkat se naplňuje čtenáře štěstím“?

Věřili jsme ve svá privilegia, věřili jsme, že v literatuře neplatí: co je dovoleno bohovi, není dovoleno Jobovi, nýbrž buď, anebo! Co by tomu bul řekl náš drahý zahradníkuje doktor Thomayer: Školní příklad schizofrenie, pánové.

Za oujezdské rodáky Karel Sladký-Sýs.

P. S. Milenec lady Chatterleyové byl v Anglii zakázán do roku 1960.

Exportní souběhy

„Dvě stě let uplynulo od premiéry Dona Giovanniho, dvě století uplynula od chvíle, kdy Pražané projevili porozumění pro něco, čemu nerozuměla cizina. Dodnes jsme z toho faktu celí tumpachoví. Obvykle to bývá naopak,“ vítá v Kmenu č. 46/1987 Ondřej Neff znovuotevření Bertramky.

Jak lahodná legenda! Rádi ji slýcháme, neboť mnoho lahodnosti neužijeme. Tři sta let jsme úpěli, úpěli a úpěli, až Úpa přetékala.

Chtěli jsme tenkrát opravdu naštvat Vídeň? Nebo jsme tleskali tomu, co přišlo z dovozu, zatímco Mysliveček bloudil po Itálii?

Co bylo, to bylo. Terazky platí jiné roztřídění:

1. sorta: všecko v cizině.
2. sorta: tuzemské zboží, ale aspoň od moravských hranic.
3. sorta: všecko oficiální: mladí, staří, tlustí i tencí.

Píše mi čtenář na jaře 1987: „Jak to, že Hrabal není ve Svazu? Děláte si ostudu!“

Tentýž na podzim: „Hrabala jste vzali do Svazu, abyste si vylepšili profil. Děláte si reklamu a taháte ho všude jako kotě.“

Vidím Bohumila Hrabala v Klubu spisovatelů na nepatrně navštívené přednášce. Je pár dní po smrti jeho ženy. Sbohem, můj krásný plameni...

Je opět sám, jako plamen v magnetické nádobě, jejichž stěn se nesmí dotknout.

Pecky versus stromy

„Krátko poté, kdy v sedmdesátých letech učinil B. Hrabal pokání (?), aby mohl oficiálně publikovat, prohlásil: Polovinu budu dávat císaři, polovinu Bohu... Pak se Hrabalovi přihodilo, že to, co už dříve byl věnoval Bohu, vzal zpět, předělal a upravenou verzi si nechal honorovat císařem. Přešupačit a zmrzačit vlastní dílo pro pouhý prospěch (?) – to už cynismus nepochybně je. Avšak jak se taková kalkulace vymstí! Když v nedávné době Hrabal napsal Proluky, knížku s pokusem o návrat k Bohu, jeho dar už nebyl přijat. (?) Všecky dřívější slabiny (?) vystoupily do popředí, vypadá to, jako kdyby přísluhou u císařského dvora pozapomněl psát. Místo dřívějších svižných a vtipných střihů je zde toporný a uvadlý text pracně zdrátován dohromady z nepoddajných a disparátních útržků, autor jako kdyby ztratil cit pro stavbu, slovo i vkus... Lehkomyslné rozhodnutí pro přijetí role mazaného Jeníka vyústilo tristně do postavy ošizeného Vaška.“

Takhle hodnotí v jednom samizdatovém časopise Hrabalovo dílo Karel Pecka v článku Věk cynismu. Vyřídív Hrabala, otáčí loď a pálí salvu od druhého boku, nastojte – na Milana Kunderu:

„Do určité doby přece odmítal (zřejmě nejsmrtelnější hřích, pozn. ks) vydávání svých novel v českém samizdatu... Někde ve světě je úplně jedno a jen málokomu známo, jakým způsobem zde žijí mycí oken, někdejší docenti a doktoři (v tuzemsku je ovšem Kunderovo líčení jejich osudů kromě urážlivosti jediné pro smích a rychlé zapomení). Jeho zápis je nepravdivý, lacině povrchní a dosažený výsledek módní líbivosti odpovídá lehkosti provedeného úkonu. Prodejní úspěšnost není přece určující mírou kvality nabídnutého zboží, svědčí spíše o upadající úrovni a nedostatku rozlišující jemnosti širokých konzumentských vrstev (!). Ostatně svého času byly jojo nebo Rubikova kostka také světově známými a pomíjivě módními šlágry.“

A aby už kromě pana Pecky na hladině nic nezbylo, bouchne ještě dělo na zádi: „Kdo by pátral po věrohodnosti na kasamač vykalkulovaného filmového veledíla, navíc v tak skvělé krycí (!) ambaláži, jakou je Mozartova hudba?... Na tom nic nezmění míra prodejního úspěchu, přidružená výroba desek, vestiček a rukaviček. A ani řada Oscarů udělených tomuto snímku. Amadeus, byť v taktu exkluzivním provedení, vyznívá jako perfidnost (!) vůči evropskému pojetí Mozarta, jako parazitismus na něm.“

Ach ty věčný vzteku pecek, z nichž nevyrostly stromy!

Dříve a nyní aneb Utrpení venkovského boháče

František Kautman: S. K. Neumann: Sonáta horizontálního života (Nový život 2/1950): „... Roku 1935 vydal František Halas báseň Staré

ženy. Je to obludná, bezforemná, hluboce pesimistická a dekadentní báseň plná zděšení a ošklivosti nad stářím ženy, jehož průvodním znakem je fyziologické ochabnutí lidských orgánů. Halas nevidí na staré ženě víc než toto: je mu předobrazem smrti. Právem řekl L. Štoll na konferenci o poezii, že právě zde začíná český existencialismus. Myšlenka, minulý život, touhy a přání, všechno snažení lidské osobnosti je Halasovi ničím. Vytrhl svou starou ženu ze společnosti a zasadil ji do temného, od světa neprodyšně uzavřeného pokojíka. A celou svou morbidní lyriku vybíjí v zoufalých obrazech, do nekonečna kupě nejrůznější příměry zkázy a zmaru, docházející až k perverzním obrazům: »vy klíny starých žen...«. Jak mohl zde mlčet S. K. Neumann, básník »radosti i života a krásy«? Jak se nemohlo otrást jeho srdce nad touto hnilobou poezie?“

František Kautman: Tři nové básně Jana Pilaře (Nový život 10/1951): „... Jan Pilař udělal velký krok dopředu sbírkou *Radost na zemi*. Tato sbírka obsahuje několik opravdu dobrých básní (jako například *Stalin*, *Za pravdou Lenina*, *Traktoristka* aj.). Kromě toho je v ní však řada básní, které neukazují novou cestu, nejsou a nemohou být aktivní oporou našeho lidu v boji za novou, socialistickou vesnici. Budování jednotných zemědělských družstev – to není široká válcovaná silnice. To je boj na život a na smrt mezi venkovským boháčem a chudým rolníkem. Jak tedy mohl Pilař v básni *Radost na zemi* napsat, že v naší zemi »už není / chudých / a prosících / a těch, co ujdají z půdy / celé vesnici«. Ale nejde jen o tento jeden verš, který ignoruje existenci vesnického boháče a boj s ním. V celé sbírce, s výjimkou několika narážek, nenajdeme jediný básnický obraz boje proti venkovskému boháči... Mohli bychom poukázat na to, že ve své poezii nenašel dost hněvivých slov k vyjádření celé síly a hloubky nenávisti našeho lidu k americkému imperialismu. To také asi zavedlo autora až k nejasným, ideově vadným veršům... Druhá sloka na str. 1130 *Nového života* č. 8 je velmi nedostatečným vyrovnáním se s venkovským boháčem na naší vesnici.“

List zapomenutého mydláře aneb Žluklé máslo na hlavě

Tuhle mi píše František Kautman: „Pane Sýse, neznám Vás, stejně jako neznáte Vy mě, a nezajímám se o Vás právě tak, jako se nezajímáte Vy o mě. Vy jste oficiální básník a redaktor jediného českého literárního týdeníku, který u nás smí vycházet, zatímco já jsem signatář Charty 77 a nesmím publikovat už bezmála dvacet let. Nepředpokládám také, že by tento můj dopis mohl být v Kmeni uveřejněn – tak daleko »glasnost« u nás asi hned tak nedojde... Co mě opravdu pobouřilo, je ona pasáž (vystoupení na sjezdu spisovatelů), v níž jste se smělostí vpravdě rytířskou

vytáhl proti našim nekritizovatelným autorům. »Kacířsky« jste se rozhořčil nad tím, že se nikdo nenajde, kdo by podrobil kritice »místa uslzených sentimentálních stesků« v Seifertových vzpomínkách, některé »slabé básně« pozdního Holana, »nesrozumitelnost« některých básní Miroslava Holuba a »pozlátkovost« některých nových veršů Skácela.“

(Tady odbočím a pro pořádek ocituji ze svého vystoupení: „Zkuste říci, že v Seifertových pamětech – kromě nádherných, zářivých míst – najdeme místa uslzených sentimentálních stesků, že třeba poslední básně Vladimíra Holana jsou slabé... Přiznejte, že některým básním Miroslava Holuba nerozumíte. Prohlaste, že Jan Skácel kromě pravým zlatem zlatil ve sbírce té a té i zlatem kočičím. Vyobcujou vás z národa a na moravských hranicích vám proštípnou pas.“)

„Je to naprostá ignorace, nebo bezostyšná nestoudnost? Já sám se stydím za to, že někdo jako Vy může před veřejností vystupovat jako český básník.“

F. Kautman se nemýlí v tom, že se o něj nezajímám, nýbrž v tom, že ho neznám. Takové lidi je třeba znát! Vždyť patřil v padesátých letech, jakožto šéfredaktor Československého spisovatele, k nejkrutějším katům české knihy. On to byl, kdo vyřazoval z edičních plánů Seiferta a Holana... Právě tak jako ti „docenti a doktoři“, co zneužili poválečné euforie k likvidaci tehdejších doktorů, docentů i profesorů (a čerta se starali o to, jestli půjdou mýt okna anebo z nich vyskočí), jakož i básníků, malířů a vůbec těch, co celý život bojovali (a to doslova) za *mnohotvárnost* života i umění, aby o dvacet let později, rozesazeni na obvodu zpět se vracejícího kyvadélka dějin, „přešupačili“ své postoje a činy, o nichž hanba jen mluvit. Pan Kautman byl kdysi také soudruhem, na svůj šéfredaktorský oblek si nechal našít záplaty, aby příhodněji vypadal v roli dělnického kádra. Jiná dnešní „myčka oken“, nedávno doktorka a ještě předtím svazačka, vyhazovala studentky ze školy za nalakované nehty. Já sám se stydím za to, že se tihle lidé *nestydí* ještě dnes vylézat na světlo a pokoušejí se ještě jednou nasednout na kyvadlo, bez jehož pohrdavého svistu si neumějí svůj zajisté únavný život v převlečnicku představit.

Zlatá padesátá léta! Otevřme si Literární noviny ze 14. března 1953. Právě zemřel Stalin.

„Byl Gruzíнец. Byl Džugašvili. / To vlast mu dala orlí let. / A proto si ho v této chvíli / ukládá v písních celý svět...“ Tohle napsal básník, který si pochvaloval, že se do něj (pardon, do hrdinky jeho básně) zamiloval – „představte si“ – esenbé!

A co tyhle verše: „Neboť / je budoucnost, / je mladost, / štěstí světa – / soudruh Stalin!“ Anebo tyhle: „Ticho je na Rusi, žal chodí Ukraji-

nou, / řekami Sibíře se černé hoře valí. / Pro tebe, synáčku, dnes pláče celá země, / za tebe, Staline, všichni by život dali. / ... Netruchli. / Na radost, pravím, aby svítila nám, / Nad Moskvou vzešla komunismu zář. / Matičko! / Jablky z Gruzie voní tvůj vyšíváný vlňák, / až usnu, přikryj mě tou dobrou vůní tvář. / Tak zemřel Stalin a pověst o tom / po celém světě šla, / že na bílou jeho ruku / bílá holubice usedla.“ Anebo tyhle: „Nic nezastaví jaro v letu! / Svět kdyby ještě milión let žil, / všechno, co bude zpívat v květu, / svou rukou Stalin zasadil...“

Autory byste dnes asi neuhádli. Ale proti těmhle servilním slátáníům ční Nezvalova poéma Stalin jako útes poezie!

Ano, byli mladí, nechali se svést a zneužít. A také sváděli a zneužívali druhé. A byli jiní mladí i staří, kteří viděli dál než na špičku svých levných kariér. Tehdejší komunisté nekončili život v Kanadě ani ve Frankfurtu nad Mohanem. A mohli bychom jít ještě do větší hloubky národní historie, do protektorátu a před Mnichov, abychom porozuměli traumátům leckterého pozdějšího „válečného“ či „posrpnového“ poškozence.

Rituální tance slepých kolem jednookých jsou směšné, ale tanec vidoucích kolem jednookých – to už je pro okounějící historii přímo k popukání.

(*Kmen* 1/7/, 1988, č. 21, 26. 5., s. 6–7)

PRVNÍ POMOC

Petr Bílek

Vymknuté doby se hodí těm s nepevnými klouby, neboť jejich jest království provizória a improvizace. Pletou si je se svobodou. Nepřehlednost našeho dnešního literárního terénu je jako stvořená k náhlým výpadům na všech azimutech a k šikovnému přenášení vlastního palebného stanovíště, takže než se protivník vzpamatuje, perete mu do zad. Výsledkem jsou půtky, kterým čtenář nerozumí a nad kterými jen žasne, že si celkem vzdělaní lidé mohou spílat s takovou perfiditou. Marně tu hledáte pevný a ucelený názor na tvorbu, svět a dobu. Při slově program naskakuje literárním falangis-